Διαφοροποιημένη Διδασκαλία (ΔΔ):

Αλβανόπουλος Γιώργος
Προϊστάμενος Κ.Ε.Σ.Υ. Δράμας

Αμπελάκια, 09/01/2019

Άξονες παρουσίασης

1. Γιατί προτείνεται;
2. Σε ποιες θεωρίες βασίζεται;
3. Τι είναι;
4. Πώς μπορεί να υλοποιηθεί στην πράξη;
5. Ποια εμπόδια ανακύπτουν;

Γιατί προτείνεται;

- Τεράστια πρόοδος σε άλλους τομείς.
- Αντιμετώπιση της ποικιλομορφίας της σχολικής τάξης.
- Αντιμετώπιση της διαιώνισης των διαφορών.
- Ξέρουμε περισσότερα για το πώς μαθαίνουν οι μαθητές.
- Προετοιμασία αυριανών πολιτών (δημιουργικότητα).

Μεταφορές
πριν και τώρα

Τηλεπικοινωνίες
πριν και τώρα

Ιατρική

Εκπαίδευση

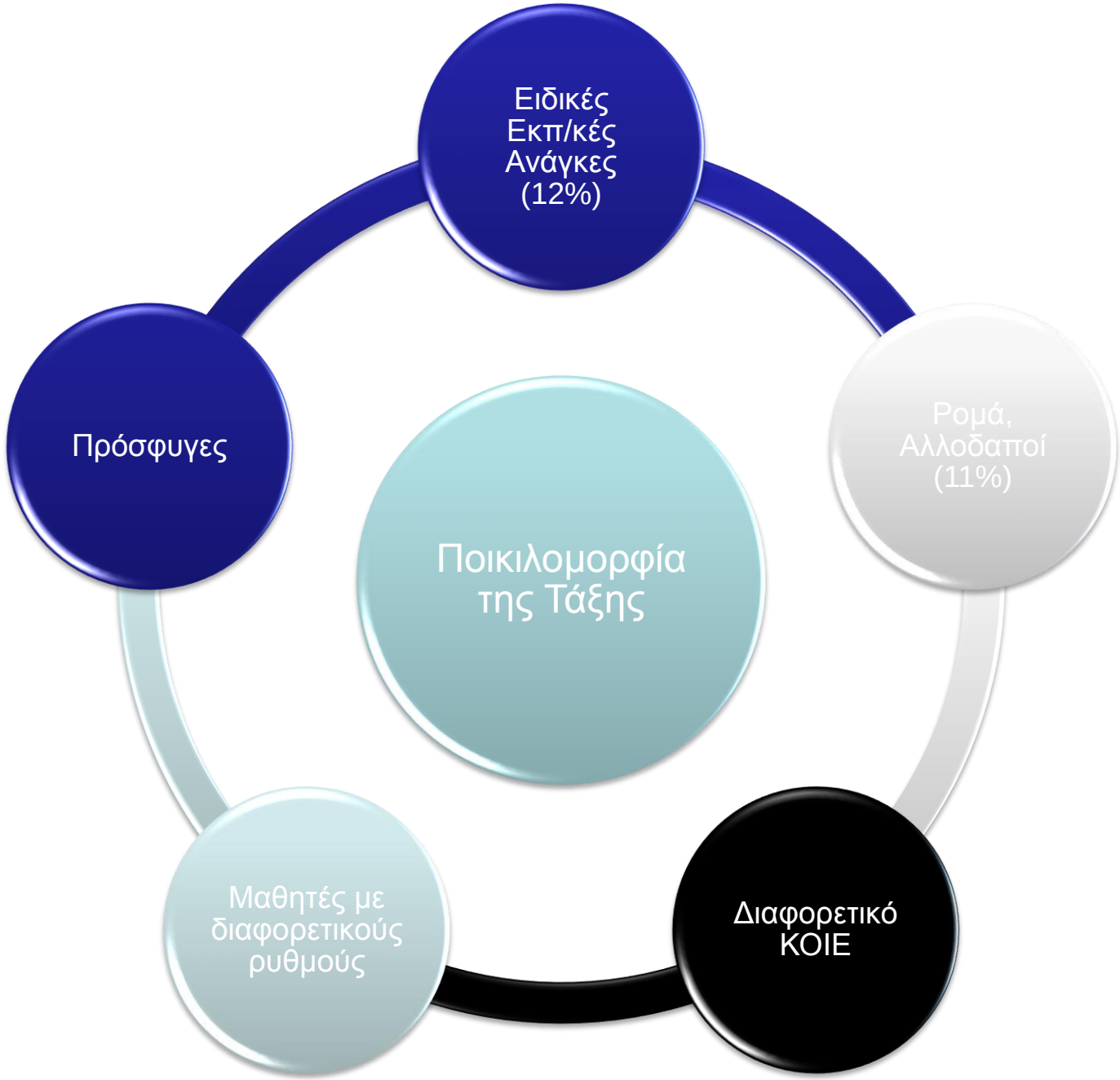
Ειδικές Εκπ/κές Ανάγκες (12%)
Ρομά, Αλλοδαποί (11%)
Διαφορετικό ΚΟΙΕ
Μαθητές με διαφορετικούς ρυθμούς
Πρόσφυγες
Ποικιλομορφία της Τάξης

ONE-SIZE FITS ALL
STORE
SALE

Γιατί προτείνεται;

- Για την αντιμετώπιση της διαιώνισης των διαφορών.
- Για τη μείωση της σχολικής διαρροής.
- Πολλές αναφορές στα ΝΠΣ.
- Εναρμόνιση με νεότερα δεδομένα εκπαιδευτικής ψυχολογίας.
  - Δεν υπάρχει μεγαλύτερη αδικία από το να αντιμετωπίζεις τους άνισους ως ίσους. (Αριστοτέλης)

Σε ποιες θεωρίες και πολιτικές βασίζεται;

- Κοινωνικός Εποικοδομισμός (Vygotsky, 1978)
  - Πώς μαθαίνουν οι μαθητές (Βοσνιάδου, 2001)
  - Σύγχρονες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις.
- Πολλαπλή νοημοσύνη (Gardner, 1985).
- Στόχοι διδακτικών αντικειμένων (Bloom, 1956, 2001).
- Πολιτική της Συνεκπαίδευσης
- Καθολικός σχεδιασμός (Mace)

Κοινωνικός Εποικοδομισμός

- Η γνώση οικοδομείται από τον ίδιο το μαθητή, όταν εμπλέκεται ενεργά σε ενδιαφέρουσες δραστηριότητες με βάση τις προϋπάρχουσες εμπειρίες και τη βοήθεια κοινωνικών αλληλεπιδράσεων με ικανούς συνομηλίκους (Vygotsky, …).

- Η γνώση δε μεταβιβάζεται
- Η γνώση δεν αποκτάται παθητικά

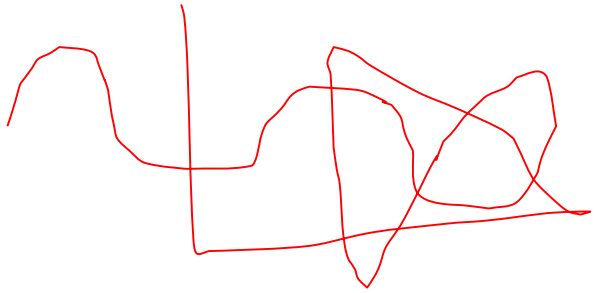

Πώς μαθαίνουν οι μαθητές;

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

- 1. Με ενεργό συμμετοχή.
- 2. Με κοινωνική αλληλεπίδραση.
- 3. Με δραστηριότητες που έχουν νόημα (ενδιαφέρον, χρήσιμες).
- 4. Με σύνδεση των νέων πληροφοριών με τις προϋπάρχουσες.
- 5. Με χρήση στρατηγικών μάθησης.
- 6. Με ανάπτυξη της αυτορρύθμισης και εσωτερική σκέψη.
- 7. Με αναδόμηση της προϋπάρχουσας γνώσης.
- 8. Με στόχο την κατανόηση κι όχι την απομνημόνευση.
- 9. Με βοήθεια για το πώς να μαθαίνουν οι μαθητές να εφαρμόζουν τις γνώσεις τους.
- 10. Με διάθεση χρόνου για εξάσκηση.
- 11. Με έμφαση στις αναπτυξιακές και ατομικές διαφορές.
- 12. Με καλλιέργεια των κινήτρων.
  - Βοσνιάδου: Πώς μαθαίνουν οι μαθητές.

Σύγχρονες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις

- Ομαδοσυνεργατική/Σχέδιο Εργασίας
- Μελέτη πεδίου
- Πειραματική μέθοδος
- Ανάλυση και μελέτη μιας χαρακτηριστικής περίπτωσης
- Δραστηριότητες και παιχνίδια προσομοίωσης
- Αντιπαράθεση απόψεων
- Παιχνίδι ρόλων
- Δραματοποίηση
- Κατασκευή εννοιολογικού/νοητικού χάρτη
- Επίλυση προβλήματος
- Διερευνητικές δραστηριότητες στον Παγκόσμιο Ιστό (WebQuests)

ΟΙ ΟΚΤΩ ΤΥΠΟΙ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΤΟΥ GARDNER

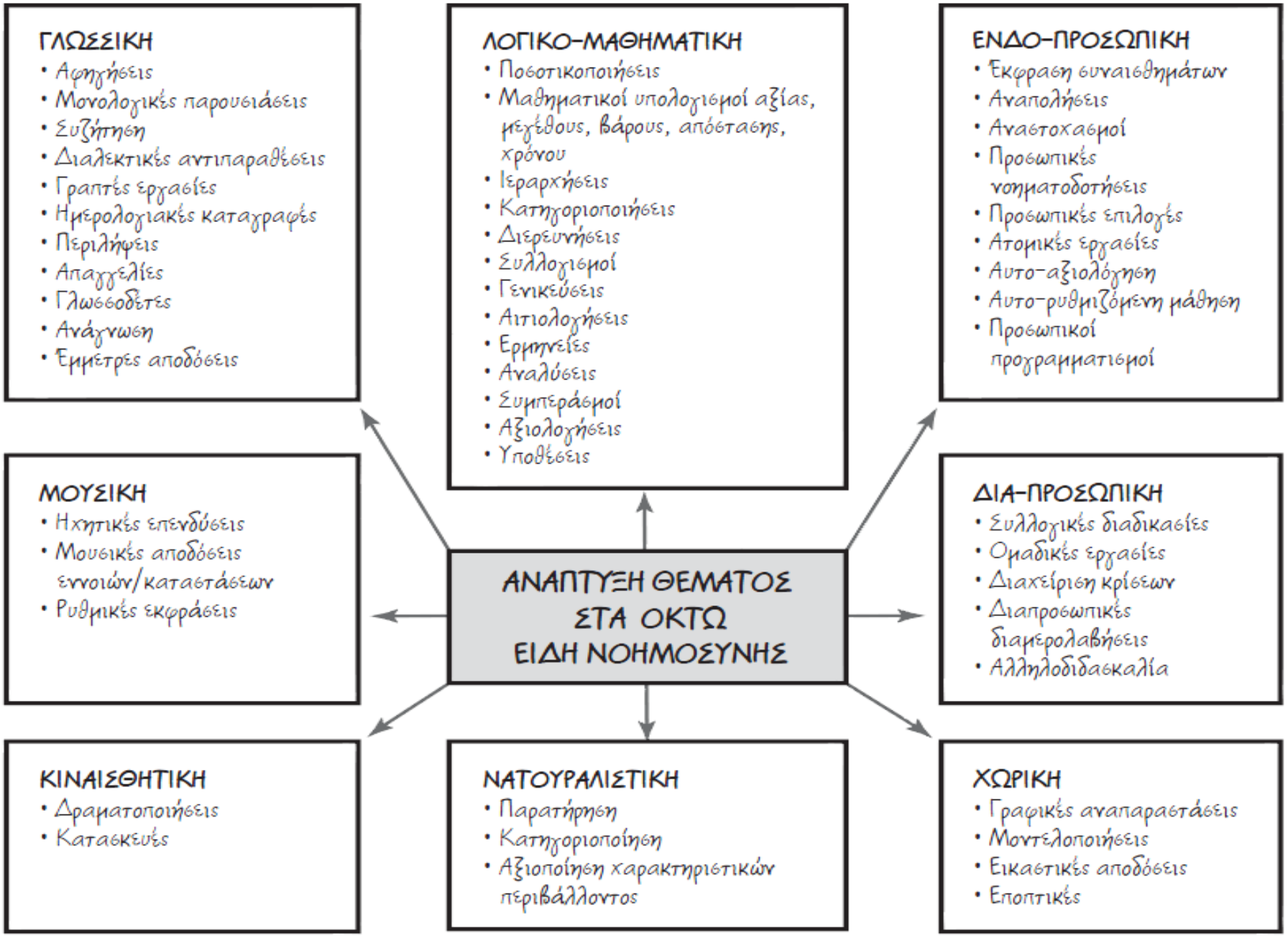

Πηγή: *Ματσαγγούρας (2002:294).*

Gardner, 1995

Τεστ 1

Τεστ 2

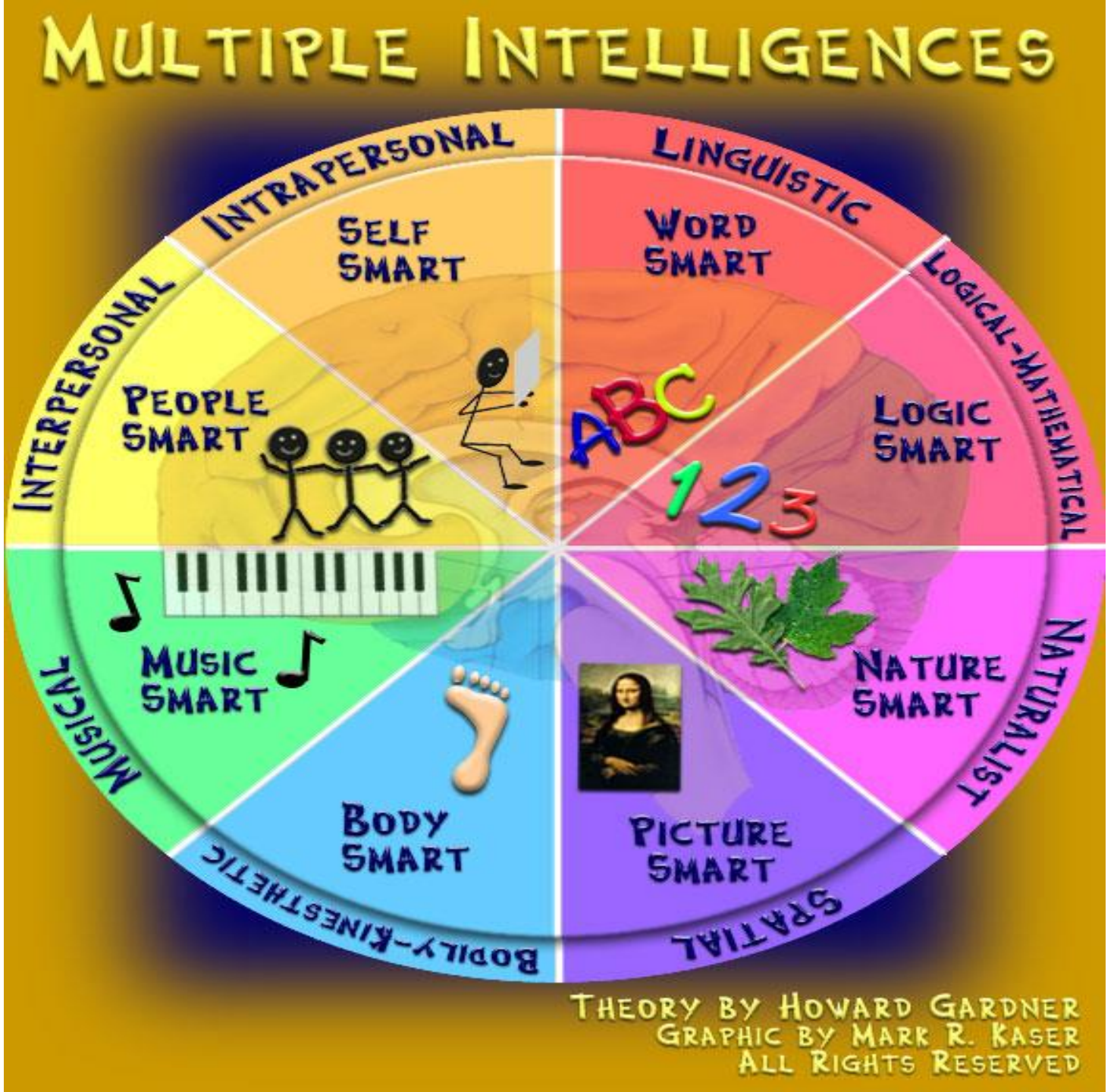

Γνωστικοί

Βοηθήστε να γράψουμε στόχους με διαβάθμιση δυσκολίας (Bloom, 2001)

ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ	**Παραγωγή νέων ιδεών, πραγμάτων ή τρόπου θέασης των γεγονότων** (να σχεδιάζει, κατασκευάζει, παράγει, εφευρίσκει κοκ) π.χ. πώς θα ήταν η Γη αν… μπορείς να φανταστείς… μπορείς να ανακαλύψεις…
ΑΞΙΟΛΟΓΕΙ	**Λήψη της σωστής απόφασης** (να ελέγχει, κριτικάρει, πειραματίζεται, κρίνει κοκ π.χ. Ποια η άποψή σου για… Πώς κρίνεις αυτό το αποτέλεσμα… Επιβεβαίωση ή απόρριψη υπόθεσης…
ΑΝΑΛΥΕΙ	**Σπάσιμο της πληροφορίας σε μικρότερα μέρη για εξερεύνηση και κατανόηση των σχέσεων των μερών** (να συγκρίνει, οργανώνει, αποδομεί, βρίσκει, διερωτάται, ρωτάει κοκ) π.χ. Ομοιότητες και διαφορές
ΕΦΑΡΜΟΖΕΙ	**Χρήση της πληροφορίας σε άλλα οικεία πλαίσια** (να εφαρμόζει, χρησιμοποιεί, εκτελεί, διεξάγει, κοκ) π.χ. ασκήσεις διασύνδεσης της θεωρίας με την πράξη
ΚΑΤΑΝΟΕΙ	**Εξήγηση ιδεών ή εννοιών** (να ερμηνεύει, κάνει περίληψη, παραφράζει, ταξινομεί, ελέγχει, κοκ) π.χ. Πες μας με δικά σου λόγια… Κάνε περίληψη… Ποιο το συμπέρασμα… Κάνε πρόβλεψη
ΘΥΜΑΤΑΙ	**Ανάκληση πληροφοριών** (να αναγνωρίζει, καταγράφει, περιγράφει, ανακαλεί, ονομάζει, εντοπίζει πληροφορίες) π.χ. Τι ξέρεις… Πές μας για… Τι θυμάσαι για…

Α. Ταξινομία Γνωστικών Στόχων

Θυμάται

Δημιουργεί

Στόχος	*Ανάληψη στη μνήμη γεγονότων, ορολογίας, στρατηγικών λύσης προβλήματος και κανόνων*	**Κατανόηση** *Διαφοροποίηση Επεξήγηση Υποενότητες •Κατανόηση • Μετάφραση •Ερμηνεία*	**Εφαρμογή** *Λύση προβλημάτων, χρήση κανόνων και αρχών σε νέες καταστάσεις*	**Ανάλυση** *Εύρεση συστατικών μιας ολότητας των σχέσεων μεταξύ τους και ανάλυση των αρχών οργάνωσης*	*Συναρμολόγηση, δημιουργία σε νέο όλο, παραγωγή κάτι πρωτότυπου*	**Αξιολόγηση** *Κρίσεις για την αξία με βάση* ***εξωτερικά*** *κριτήρια(επιλεγμένα ή δεδομένα) και* ***εσωτερικά*** *κριτήρια (αληθοφάνεια, λογικότητα, επιχειρήματα)*
Ρήμα	**Όρισε** **Ονόμασε** **Γράψε** **Περίγραψε** **Ταύτισε** **Απαρίθμησε** **Κατάγραψε** **Ανάφερε** **Θύμισε** **Απάγγειλε** **Διάλεξε** **Επέλεξε** **Δήλωσε** **Αναγνώρισε**	**Μετάτρεψε** **Υποστήριξε** **Ξεχώρισε** **Διάκρινε** **Υπολόγισε** **Εξήγησε** **Επέκτεινε** **Γενίκευσε** **Συνόψισε** **Μετάφερε** **Παράφρασε** **Πρόβλεψε** **Αναγνώρισε** **Λύσε**	**Άλλαξε** **Υπολόγισε** **Δείξε** **Ανάπτυξε** **Τροποποίησε** **Υπολόγισε** **Οργάνωσε** **Προετοίμασε** **Συσχέτισε** **Λύσε** **Μετάφερε** **Χρησιμοποίησε** **Επέλεξε** **Μέτρησε** **Κατασκεύασε**	**Ανάλυσε** **Συμπέρανε** **Κάνε διάγραμμα** **Ξεχώρισε** **Διαχώρισε** **Επέλεξε** **Σύγκρινε** **Εξήγαγε** **Διευκρίνισε** **Σκιαγράφησε** **Δείξε** **Συσχέτισε**	**Οργάνωσε κατηγορίες** **Σύνθεσε** **Συσχέτισε** **Δημιούργησε** **Επινόησε** **Μορφοποίησε** **Πρόβλεψε** **Διατύπωσε επιχειρήματα** **Οργάνωσε** **Παρήγαγε** **Επέλεξε** **Εξήγησε** **Γενίκευσε**	**Εκτίμησε** **Σύγκρινε** **Αντιπαράθεσε** **Κρίνε** **Να αμυνθείς** **Δικαιολόγησε** **Υποστήριξε** **Αξιολόγησε** **Αναγνώρισε** **Κριτίκαρε** **Απόφυγε** **Επέλεξε** **Αντιδιάστειλε**

Bloom και ΤΠΕ

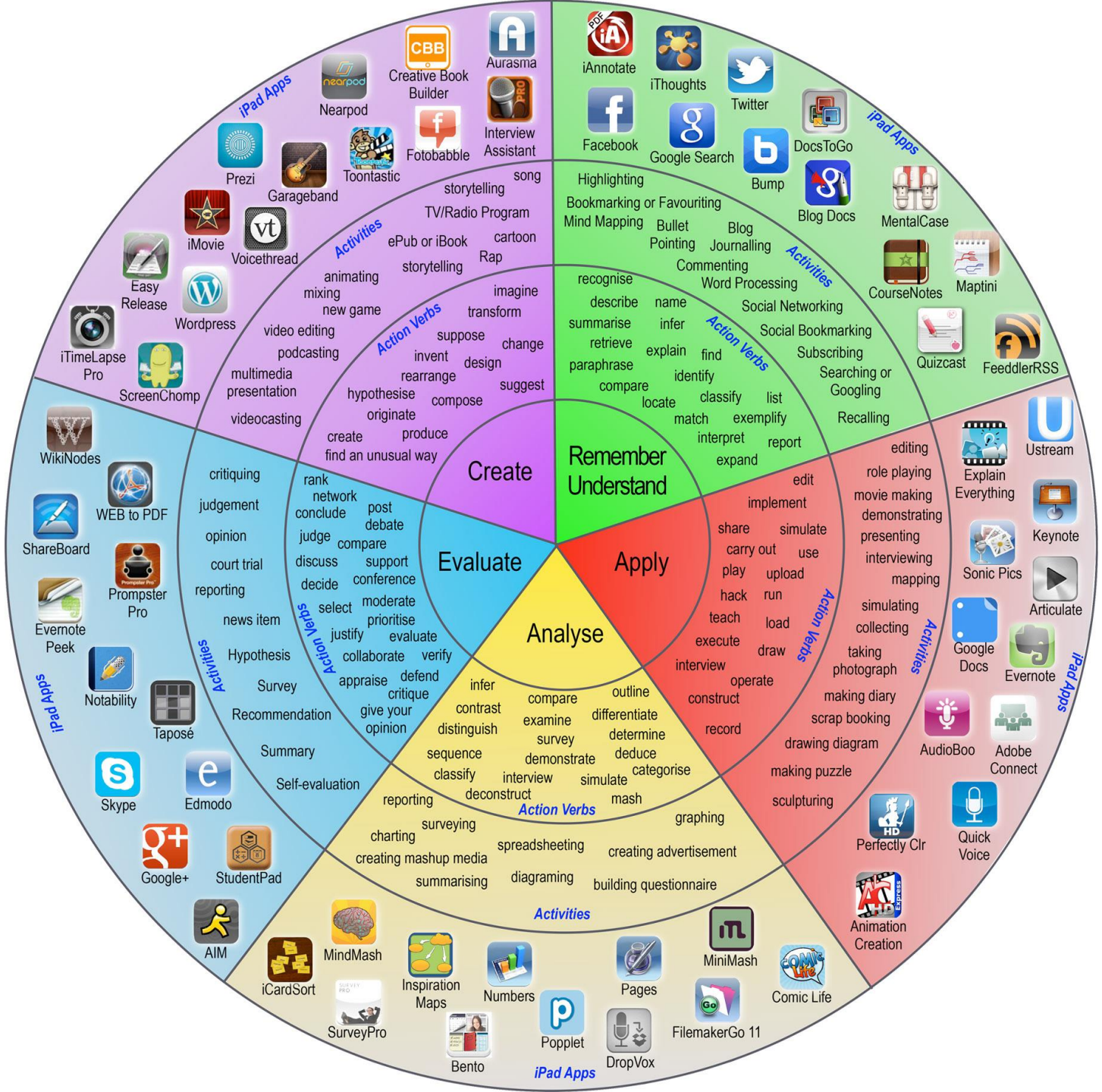

Πολιτική της Συνεκπαίδευσης

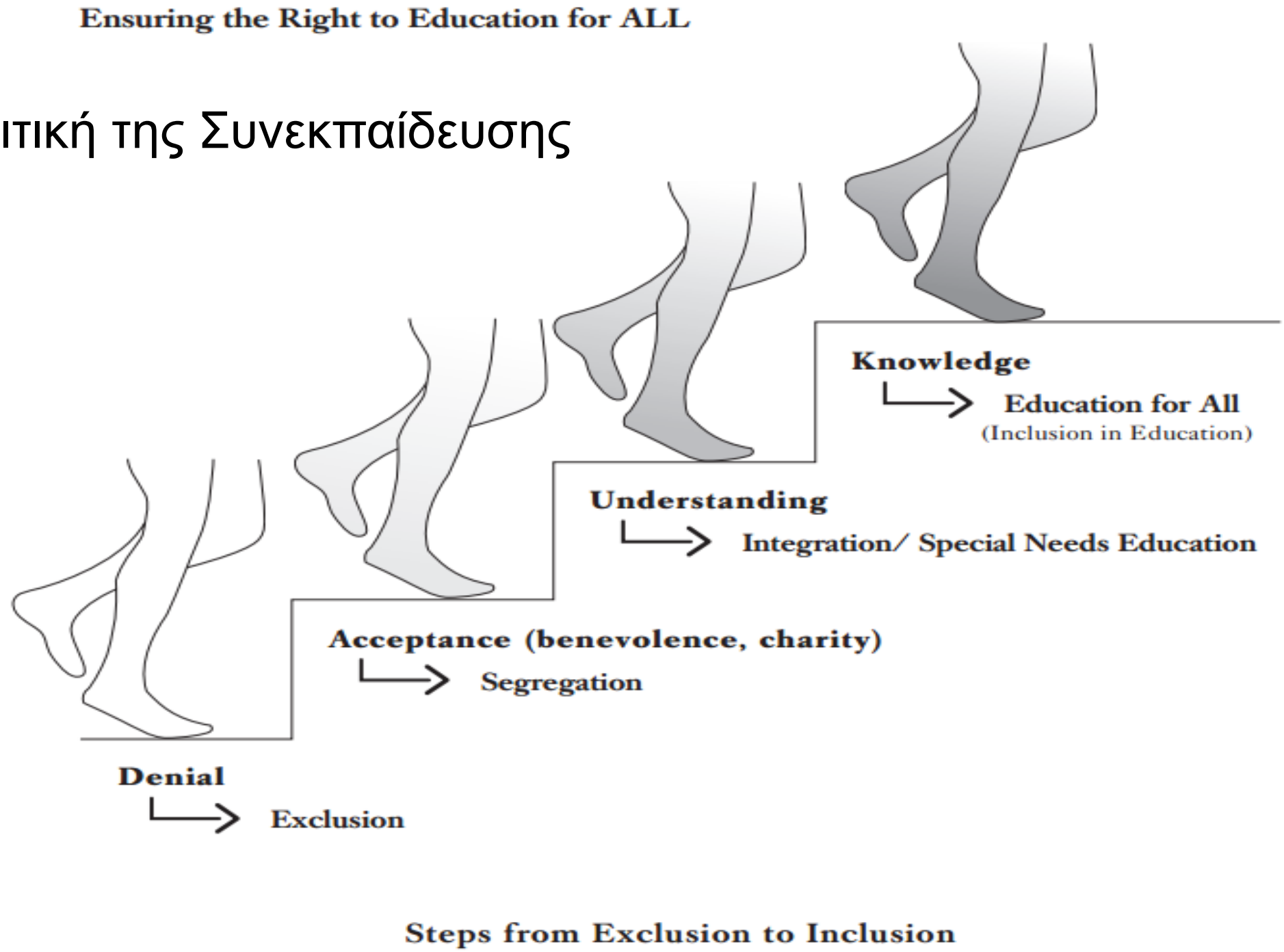

Καθολικός Σχεδιασμός

Ronald Mace: αρχιτέκτονας και χρήστης αναπηρικού αμαξιδίου

(Universal Design) «Κάλλιο το προλαμβάνειν παρά το θεραπεύειν»

Τι είναι ή δεν είναι η ΔΔ;

- Η Διαφοροποιημένη Διδασκαλία αναφέρεται ως μία διαδικασία δημιουργίας διαφορετικών δρόμων μέσα από τους οποίους μαθητές με διαφορετικές ικανότητες, ενδιαφέροντα και μαθησιακές ανάγκες, κατακτούν τη γνώση νέων εννοιών ως μέρος της καθημερινής μαθησιακής διαδικασίας.

- Δεν είναι συνταγή ή σύνολο στρατηγικών που εφαρμόζονται τυχαία.

Τι είναι;

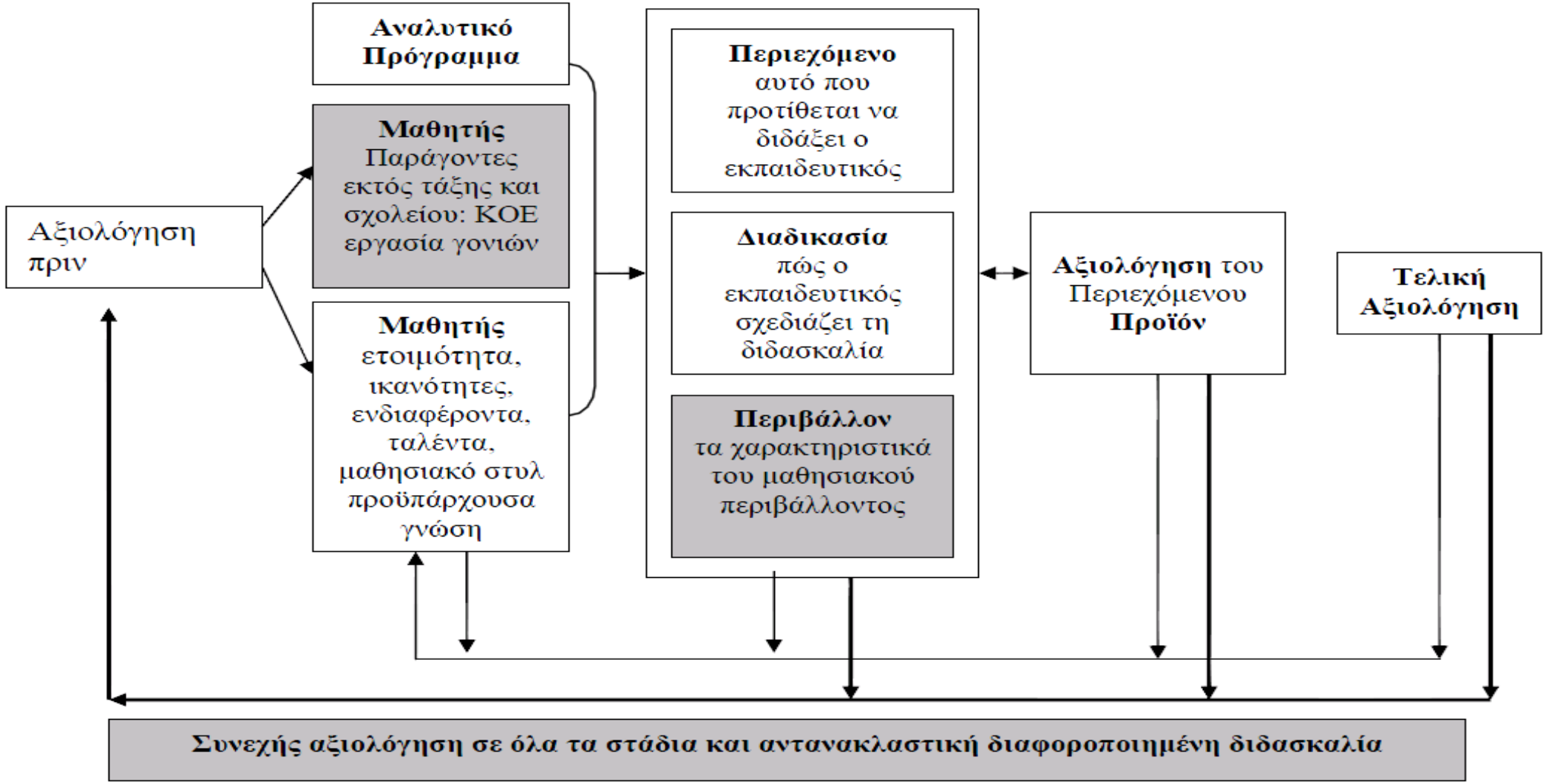

(σχεδιάγραμμα 1: Πορεία σχεδιασμού διαφοροποίησης της διδασκαλίας)

Τι μπορεί να διαφοροποιηθεί;

	Περιεχόμενο (διδ. υλικό)	Επεξεργασία (διαδικασία)	Αποτέλεσμα (αξιολόγηση)
Σχολική ετοιμότητα			
Ενδιαφέροντα			
Μαθησιακό προφίλ			

Μαθησιακό περιβάλλον

Τι μπορεί να διαφοροποιηθεί;

Το παραδοσιακό εκπαιδευτικό μας σύστημα

Πώς μπορεί να υλοποιηθεί στην πράξη;

<u>Διαδικασία</u>

<u>Πολύ καλή γνωριμία του κάθε μαθητή και γνώση του ΑΠ</u>

1. Καθορισμός του σκοπού της ενότητας
   – Τι προσδοκούμε να πάρουν οι μαθητές;
2. Προσδιορισμός των πυρηνικών γνώσεων
   – έννοιες, δεξιότητες, στάσεις, στρατηγικές;
3. Ιεράρχηση γνώσεων
   – προαπαιτούμενες, βασικές, μετασχηματιστικές;
4. Ορισμός των στόχων της ΔΔ
5. Επιλογή δραστηριοτήτων για την επίτευξη του κάθε στόχου.

Πώς μπορεί να υλοποιηθεί στην πράξη;

Παράλληλα

- Διδασκαλία γνωστικών και μεταγνωστικών στρατηγικών.
- Ευέλικτη διαχείριση του διδακτικού χρόνου.

- Ευέλικτη ομαδοποίηση.
- Δημιουργία κέντρων και σταθμών μάθησης.

- Διαθεματικές προσεγγίσεις.
- Αξιοποίηση των ΤΠΕ.

- Πρόβλεψη διευθετήσεων και προσαρμογών σε επίπεδα δυσκολίας.

Διευθετήσεις και τροποποιήσεις*

- Διευθετήσεις (accommodations)
  - τρόπου παρουσίασης της εργασίας (ακουστικά, οπτικά)
  - απάντησης (προφορικά, γραπτά κ.ά.)
  - περιβάλλοντος (χώρου)
  - Χρόνου
- Τροποποιήσεις (modifications) όπως…
  - λιγότερες εργασίες
  - διαφορετικές
  - διδασκαλία διαφορετικής ενότητας σύμφωνα με ΕΕΠ.

* Για όλα τα παιδιά με προβλήματα μάθησης και προσαρμογής

Διδασκαλία Στρατηγικών Μάθησης

Το πλύσιμο των ρούχων στο πλυντήριο

"Η διαδικασία είναι πράγματι απλή. Πρώτα γίνεται η τακτοποίηση σε ομάδες. Φυσικά μπορεί να αρκεί μία μόνο ομάδα αλλά αυτό εξαρτάται από το συνολικό όγκο. Στο δεύτερο στάδιο, αν δεν έχεις τις σχετικές διευκολύνσεις, είναι πιθανό να χρειαστεί να πας κάπου αλλού προκειμένου να διεκπεραιώσεις το έργο. Αλλιώς δεν έχεις πρόβλημα. Βέβαια είναι σημαντικό να μην υπερβάλεις. Δηλαδή είναι προτιμότερο να κάνεις λίγα κάθε φορά παρά πολλά μαζί. Αυτό μπορεί να μη θεωρείται σημαντικό αλλά είναι δυνατόν να παρουσιαστούν δυσκολίες. Επίσης ένα λάθος μπορεί να έχει κόστος. Την πρώτη φορά η όλη διαδικασία είναι πιθανό να μοιάζει σύνθετη και δύσκολη. Σύντομα όμως θα καταστεί μια άλλη πλευρά της ζωής. Είναι δύσκολο να φανταστούμε ότι, στο άμεσο μέλλον, αυτό το έργο δε θα είναι αναγκαίο στη ζωή μας, αν και τίποτε δεν μπορεί να αποκλειστεί. Όταν η διαδικασία θα έχει ολοκληρωθεί τότε, γίνεται πάλι η τακτοποίηση σε ομάδες και η τοποθέτηση στις ανάλογες θέσεις. Τελικά θα χρησιμοποιηθούν για μια ακόμα φορά και η όλη διαδικασία θα πρέπει να επαναληφθεί. Όμως, και αυτό είναι μέρος της ζωής μας" (Διασκευή από Bransford & Johnson, 1973).

Βαθμολογία κατανόητού:

Πριν 0 -1

Μετά 2-4

Ανάκληση από μνήμης:

Πριν: 15% των εννοιών

Μετά: 55%

Αυτοκαθοδήγηση

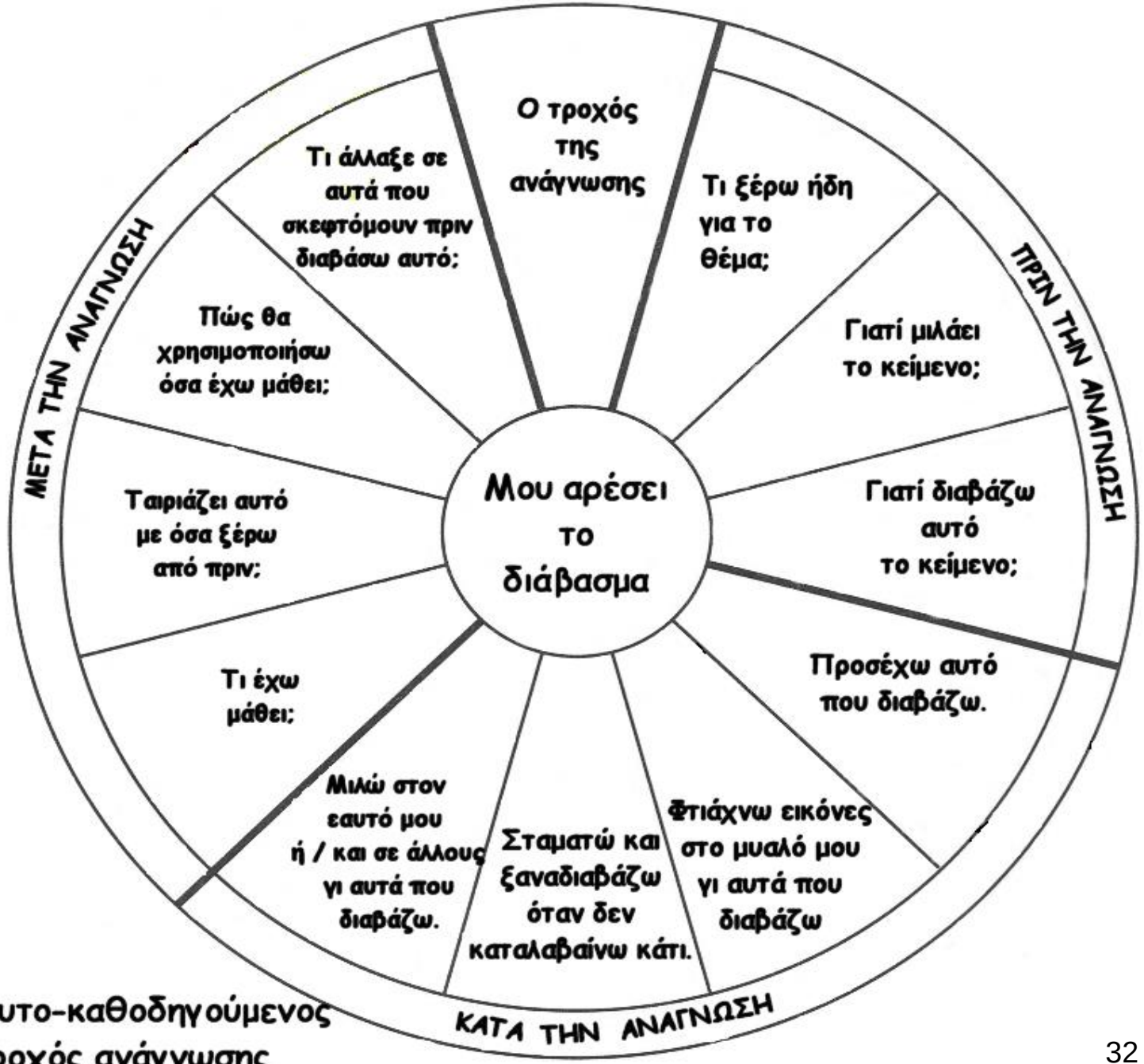

Αυτο-καθοδηγούμενος τροχός ανάγνωσης

1.3 Φυσικές ιδιότητες των υλικών

Πρώτες σκέψεις: Το μνημειακό γλυπτό «Ο ηνίοχος των Δελφών» είναι φτιαγμένο από ορείχαλκο. Ο χαλκός και ο ορείχαλκος είναι υλικά που χυτεύονται και σμιλεύονται εύκολα και αποκτούν στιλπνή επιφάνεια. Οι παραπάνω ιδιότητες έκαναν το χαλκό και τον ορείχαλκο κατάλληλα υλικά για κατασκευή αγαλμάτων, όπλων και άλλων αντικειμένων κατά την αρχαιότητα. Μαθαίνουμε τις ιδιότητες των υλικών, για να διαλέχουμε για κάθε κατασκευή τα πιο κατάλληλα υλικά.

Μετά τη μελέτη αυτού του κεφαλαίου θα μπορείς:

1. Να περιγράφεις τις φυσικές ιδιότητες ενός υλικού.
2. Να συγκρίνεις τα διάφορα υλικά ως προς τη σκληρότητά τους και ως προς την πυκνότητά τους.
3. Να διαλέγεις με βάση τις ιδιότητες των υλικών που σου δίνονται το πιο κατάλληλο για μια συγκεκριμένη χρήση.

σκληρότητα, ελαστικότητα, ευθραυστότητα, πυκνότητα, θερμική και ηλεκτρική αγωγιμότητα

Το χρώμα αλλάζει με το φως.

Τα άνθη έχουν διάφορα χρώματα. Τα κρασιά και τα φαγητά έχουν χαρακτηριστικές οσμές και γεύσεις. Το **χρώμα**, η **γεύση** και η **οσμή** είναι μερικές από τις **φυσικές ιδιότητες** που έχει κάθε υλικό. Εκτός από αυτές τα διάφορα υλικά έχουν και άλλες φυσικές ιδιότητες, όπως είναι η **σκληρότητα**, η **ελαστικότητα**, η **ευθραυστότητα**, η **πυκνότητα** και η **αγωγιμότητα**.

Με το νύχι σου μπορείς να χαράξεις το σαπούνι ή το κερί, ενώ δεν μπορείς να χαράξεις το μάρμαρο ή το σίδηρο. Με ένα μαχαιράκι μπορείς να σκαλίσεις το ξύλο, όχι όμως το ατσάλι. Άλλα υλικά είναι περισσότερο και άλλα λιγότερο σκληρά, διαφέρουν δηλαδή ως προς τη **σκληρότητα** Η σκληρότητα ενός υλικού εκφράζει τη δυνατότητά του να χαράζει ή να χαράζεται από άλλα υλικά. Η μέτρηση της σκληρότητας, κυρίως για τα ορυκτά, γίνεται με την εμπειρική **σκληρομετρική κλίμακα Μος (Mohs)**. Στην κλίμακα αυτή κάθε ορυκτό χαράζει τα προηγούμενα και χαράζεται από τα επόμενα ορυκτά (πίνακας 1).

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Σκληρομετρική κλίμακα του Mohs

1	Τάλκης
2	Γύψος
3	Ασβεστίτης
4	Φθορίτης
5	Απατίτης
6	Άστριος
7	Χαλαζίας
8	Τοπάζιο
9	Κορούνδιο
10	Διαμάντι

Κάθε ορυκτό χαράζει τα προηγούμενα και χαράζεται από τα επόμενα.

Τα ελαστικά του αυτοκινήτου κατασκευάζονται από συνθετικό καουτσούκ, το οποίο περιέχει λεπτό ατσάλινο πλέγμα. Τα δύο αυτά υλικά, το καουτσούκ και το ατσάλι, χρησιμοποιούνται στη συγκεκριμένη περίπτωση, επειδή έχουν την ιδιότητα να επανέρχονται στο αρχικό τους σχήμα μετά από παραμόρφωση. Έχουν δηλαδή μεγάλη **ελαστικότητα**.

Ένα γυάλινο ποτήρι σπάζει, όταν πέσει στο σκληρό δάπεδο. Δε συμβαίνει όμως το ίδιο με ένα πλαστικό ποτήρι. Το γυαλί έχει μεγαλύτερη **ευθραυστό-**

Χημεία Β’ Γυμνασίου

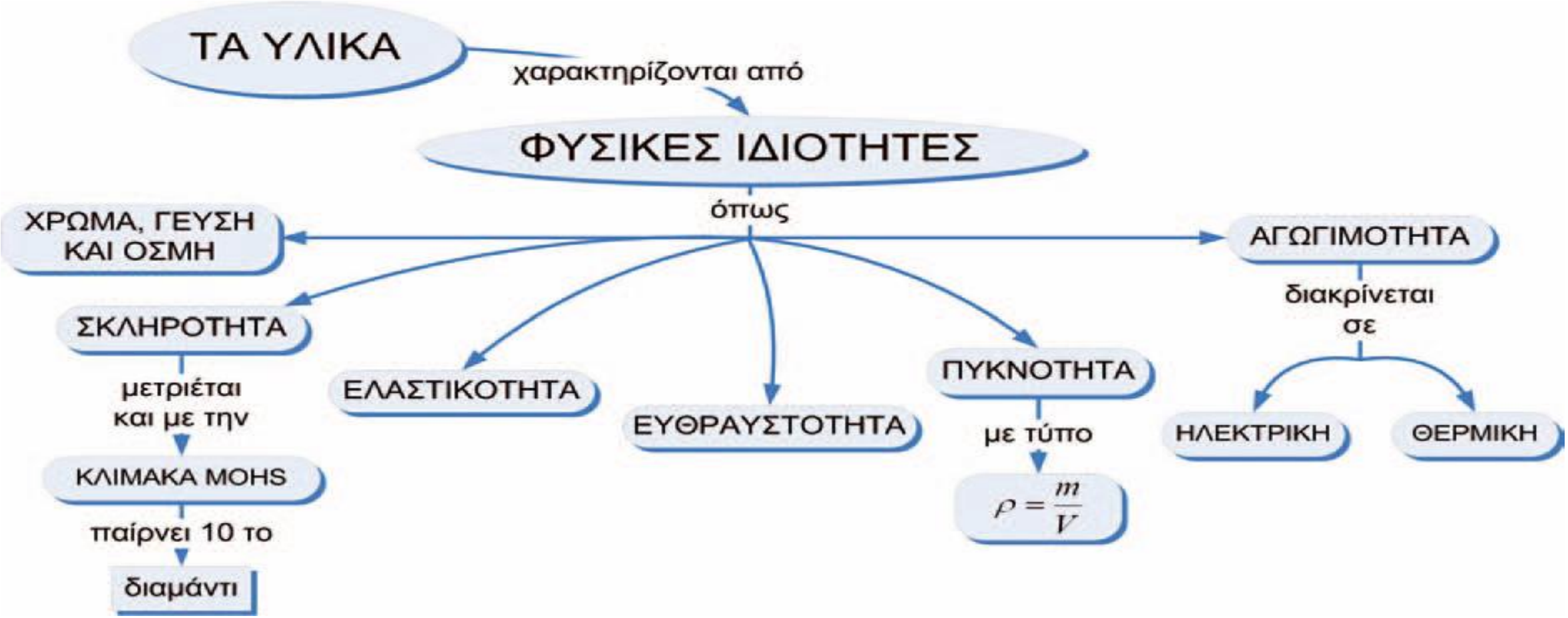
ΤΑ ΥΛΙΚΑ
χαρακτηρίζονται από
ΦΥΣΙΚΕΣ ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ
όπως
ΧΡΩΜΑ, ΓΕΥΣΗ ΚΑΙ ΟΣΜΗ
ΑΓΩΓΙΜΟΤΗΤΑ
διακρίνεται σε
ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ
ΘΕΡΜΙΚΗ
ΣΚΛΗΡΟΤΗΤΑ
μετριέται και με την
ΚΛΙΜΑΚΑ MOHS
παίρνει 10 το
διαμάντι
ΕΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΥΘΡΑΥΣΤΟΤΗΤΑ
ΠΥΚΝΟΤΗΤΑ
με τύπο
$\rho = \frac{m}{V}$

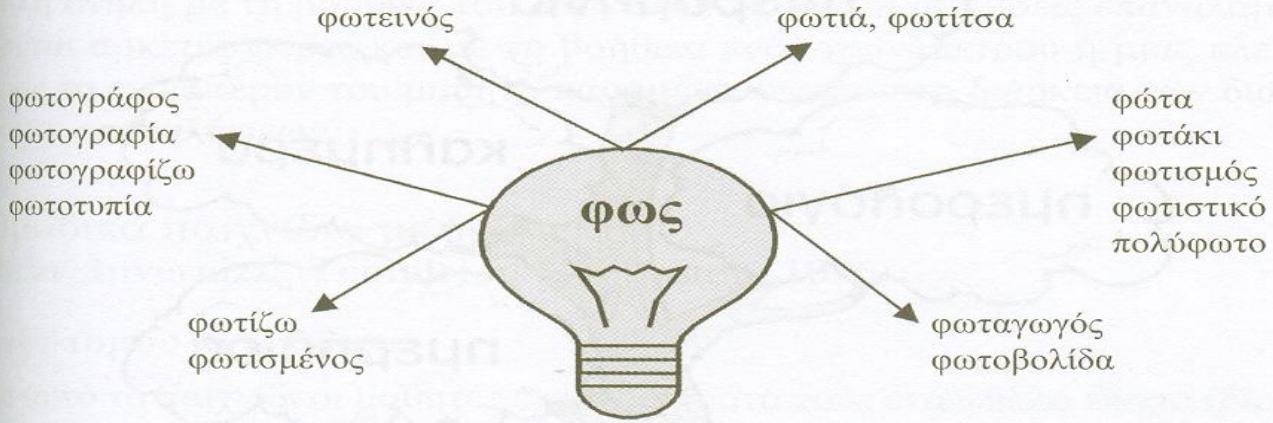

ΕΙΚΟΝΑ 22.2. *Διάγραμμα οικογένειας λέξεων.*

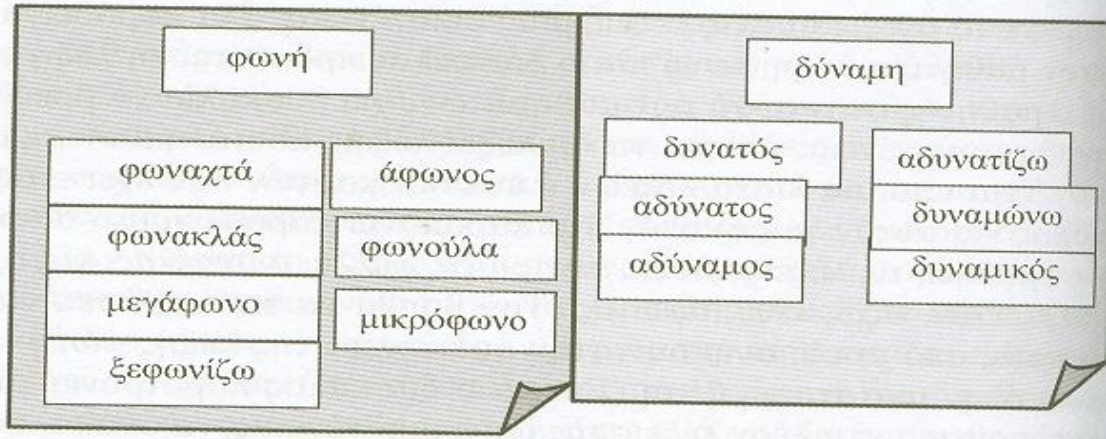

ΕΙΚΟΝΑ 22.3. *Πίνακες οικογενειών λέξεων.*

ΕΙΚΟΝΑ 22.4. *Λεξόδεντρο.*

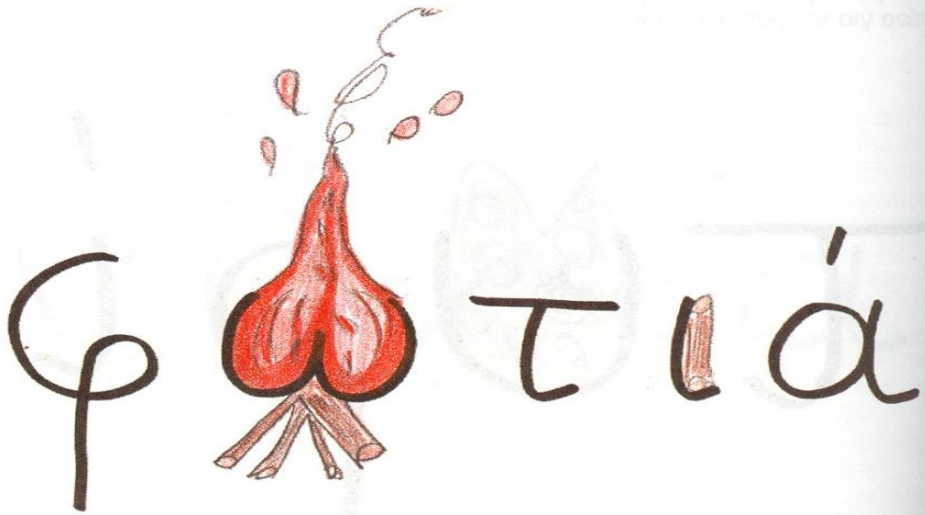

Το γράμμα «ω», στη λέξη «φωλιά», μετατράπηκε σε μια φωλιά πουλιών. Τα μικρά πουλιά εκεί, περιμένουν τη μητέρα τους. Η φωλιά είναι χτισμένη πάνω σε ένα δέντρο.

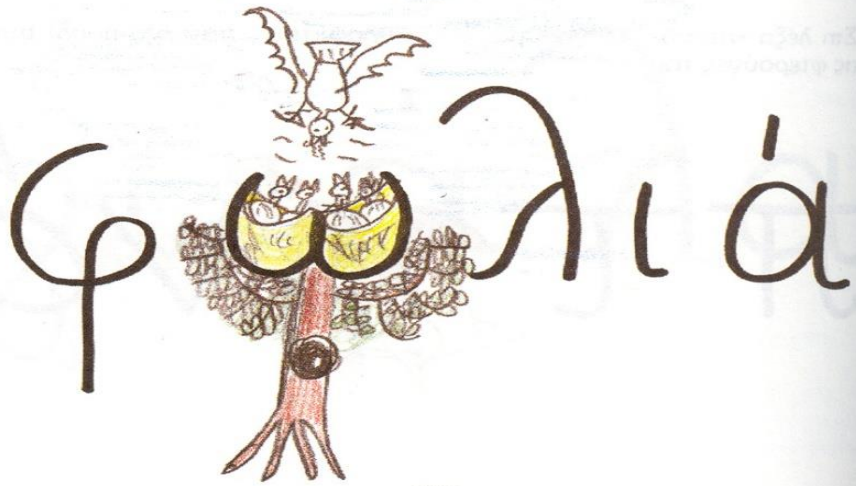

Στη λέξη «κλήμα», το «η» μετατρέπεται σ΄ αυτό που περιγράφει η λέξη, δηλαδή ένα κλήμα. Είναι γεμάτο πράσινα φύλλα και νόστιμα σταφύλια. Από κάτω υπάρχει ένας άνθρωπος που έχει ανέβει στην καρέκλα και προσπαθεί να κόψει ένα τσαμπί για να το φάει.

Οι γωνιές και τα μαθησιακά κέντρα…

- διακρίνονται για τις ευκολοκατανόητες οδηγίες τους
- διαθέτουν τα απαιτούμενα υλικά για την εκτέλεση της εργασίας
- διαθέτουν εργασίες που σχετίζονται άμεσα με τους στόχους
- χρησιμοποιούν χρώματα ή σχέδια ως οπτικές νύξεις που υποδηλώνουν το περιεχόμενο ή το βαθμό δυσκολίας
- Περνούν από αυτά όλοι οι μαθητές εκ περιτροπής (Βλ. Εμπέδωση)

Κέντρα μάθησης

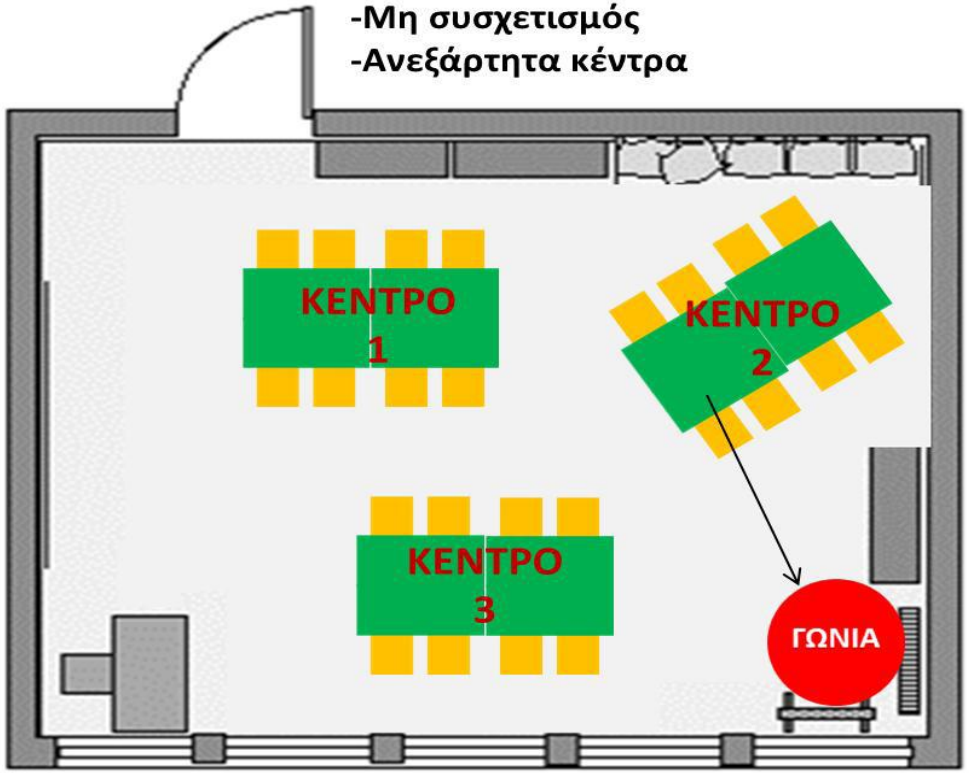

Παράδειγμα (Στ΄τάξη):

1.Ελληνικά – γραπτή έκφραση

2.Μαθηματικά – λύση προβλήματος

3.Ιστορία – αντιπαράθεση επιχειρημάτων (π.χ. από πού έπρεπε να ξεκινήσει η Ελληνική Επανάσταση: Μολδοβλαχία vs Πελοπόννησος)

Σταθμοί μάθησης

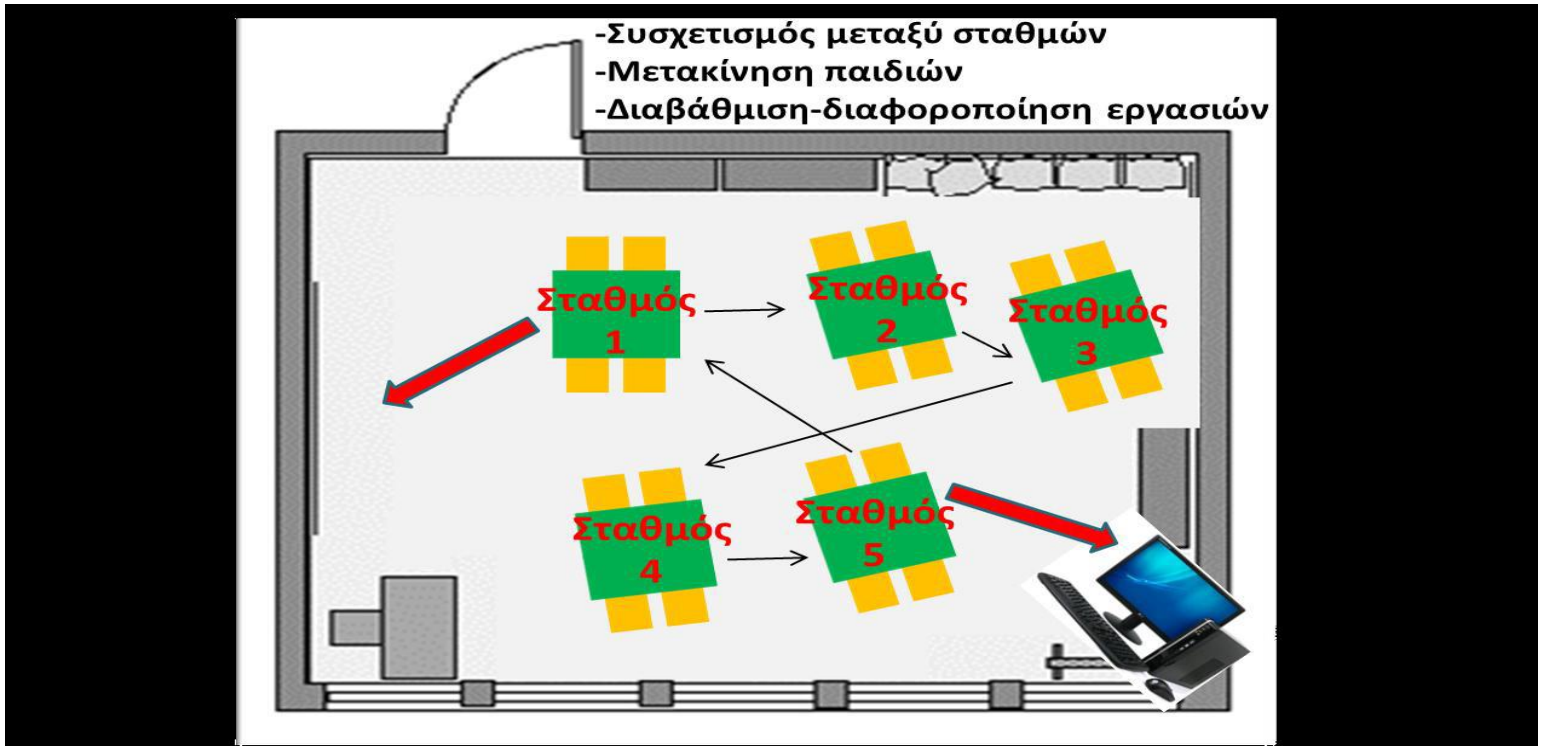

Παράδειγμα (Δ΄ τάξη):

1.Διδασκαλία-εμπέδωση πολλαπλασιασμού διψήφιων αριθμών
2.Ασκήσεις για επίλυση, εποπτικοποίηση και επαλήθευση ανά δύο
3.Τιμοκατάλογος και προβλήματα για επίλυση
4.Απαντήσεις για να φτιάξουν προβλήματα
5.Εργασία με λογισμικό

Η Εργαστηριακή Τάξη του Μέλλοντος
Future Classroom Lab

Τα πολιτεύματα στην αρχαϊκή Ελλάδα
Κεφ. 6: Ιστορία Δ’

Διάρκεια: 90’

Διδακτικοί στόχοι:

- Να γνωρίσουν τα διαφορετικά είδη πολιτευμάτων που υπήρχαν στην αρχαία Ελλάδα.
- Να διαπιστώσουν διαφορές ανάμεσα στα πολιτεύματα.

Διδακτικές δραστηριότητες:

- Σχεδιάζουν την ιστοριογραμμή της αρχαίας Ελλάδας
- Αποσαφηνίζουν την έννοια «πολίτευμα»
  - Τι ξέρουν (έχουν ακούσει) για την έννοια;
  - Οικογένειες λέξεων
  - Χρήση λεξικού
- Η τάξη χωρισμένη σε ομάδες των 4 καλείται να διαβάσει το κείμενο και να ορίσει πλαγιότιτλους για κάθε παράγραφο (παρουσίαση).
- Οι ομάδες καλούνται…
  - να σχεδιάσουν ένα χάρτη εννοιών (ακροστιχίδα) και να τον παρουσιάσουν.
  - να κατασκευάσουν έναν πίνακα διπλής εισόδου με τα χαρακτηριστικά του κάθε πολιτεύματος
  - να γράψουν κείμενα διαλόγων ανάμεσα στο βασιλιά και τον υπήκοο
  - να ζωγραφίσουν πολιτειακούς άρχοντες αποδίδοντας ένα σύμβολο στον καθένα
  - να υποδυθούν αντίστοιχους ρόλους
  - να βρουν ομοιότητες με το σημερινό πολιτειακό σύστημα της χώρας
  - να επιχειρηματολογήσουν υποστηρίζοντας το πολίτευμα που θεωρούν καλύτερο
  - τι συναισθήματα θα προκαλούσε ένα τυραννικό καθεστώς στους πολίτες;
  - να κατασκευάσουν κάρτες διπλής όψης με ερωτήσεις και απαντήσεις
  - να διεξάγουν εκλογές στην τάξη

ΠΛΑΙΣΙΟ 12.4 Χρήση της ταξινομήσης του Bloom ως οδηγού [illegible] της βασισμένης στο παραμύθι της Σταχτοπούτας διδασκαλίας

Επίπεδο	Συνηθισμένα ρήματα προς χρήση στη διατύπωση ερωτήσεων	Παράδειγμα από την ιστορία της Σταχτοπούτας	Πιθανά προϊόντα του μαθητή
Θυμάμαι	γνωρίζω, συλλέγω, παραθέτω, επαναλαμβάνω, ανακαλώ, ορίζω, απαριθμώ, καταγράφω, ονομάζω, ετικετοποιώ, λέω, αναφέρω, συσχετίζω, συγκεκριμενοποιώ, απομνημονεύω, προσδιορίζω	1. Πόσες ετεροθαλείς αδελφές είχε η Σταχτοπούτα; 2. Θυμάσαι από τι ήταν φτιαγμένο το γοβάκι;	Τεστ, λίστα, ορισμός, δεδομένο, αναπαραγωγή.
Κατανοώ	επαναδιατυπώνω, αναγνωρίζω, εντοπίζω, συνοψίζω, εξηγώ, αναφέρω, μετατρέπω, συζητώ, εκφράζω, ξαναλέω, περιγράφω, προσδιορίζω, μεταφράζω, εκτιμώ	1. Συζητήστε τα γεγονότα τη βραδιά του χορού. 2. Περιγράψτε τι συνέβη στην κολοκύθα.	Αντίστοιχα με το επίπεδο γνώσης.
Εφαρμόζω	παρουσιάζω, εφαρμόζω, δραματοποιώ, επιλύω, χρησιμοποιώ, εξασκώ, υπολογίζω	1. Παρουσιάστε τα φορέματα χορού που φορούσαν οι δύο αδελφές και η μητριά της Σταχτοπούτας. 2. Δραματοποιήστε τι συνέβη όταν ο Πρίγκιπας πήγε στο σπίτι της Σταχτοπούτας με το γοβάκι.	Παρουσίαση, διάγραμμα, χάρτης, ημερολόγιο, απεικόνιση, συλλογή, διόραμα, παζλ.
Αναλύω	ερμηνεύω, κατηγοριοποιώ, επιμερίζω, αναλύω, ταξινομώ, δημιουργώ διάγραμμα, σκιαγραφώ, συγκρίνω, ομαδοποιώ, διευθετώ, αντιπαραβάλλω, εξετάζω, ερευνώ, υποδιαιρώ	1. Συγκρίνετε και αντιπαραβάλλετε την αντιμετώπιση της Σταχτοπούτας από τη μητριάς της και από τον Πρίγκιπα. 2. Εξετάστε γιατί η μητριά ήταν τόσο σκληρή με τη Σταχτοπούτα.	Ερωτηματολόγιο, έρευνα, αναφορά, γράφημα, πίνακας, σκιαγράφημα.
Αξιολογώ	κρίνω, επικρίνω, αποδεικνύω, αποφασίζω, εκτιμώ, αναθεωρώ, εξετάζω, πιθανολογώ, ταξινομώ, αξιολογώ, καθορίζω, συμπεραίνω	1. Αποδείξτε ότι η Σταχτοπούτα δικαιούται να πάει στον χορό. 2. Καθορίστε τι θα είχε συμβεί αν η Σταχτοπούτα είχε φύγει, αλλά δεν είχε χάσει το γοβάκι της.	Συζήτηση σε πάνελ, κλίμακα αξιολόγησης, αναφορά, έρευνα, άρθρο, απόφαση, σύσταση.
Δημιουργώ	συνθέτω, προτείνω, παράγω, επινοώ, φαντάζομαι, διαμορφώνω, δημιουργώ, σχεδιάζω, προβλέπω, κατασκευάζω, βελτιώνω, αναπτύσσω, αναδιευθετώ	1. Συνθέστε ένα τραγούδι που θα τραγουδούσε η Σταχτοπούτα την ώρα που θα δούλευε. 2. Σχεδιάστε το φόρεμα του χορού, την άμαξα, το γοβάκι της Σταχτοπούτας.	Τύπος, επινόηση, ταινία, νέο παιχνίδι, ιστορία, ποίημα, καλλιτεχνικό προϊόν, μηχανή, διαφήμιση.

Πνευ. Ιστ. Βιβλ. © 2007. Χρήση κατόπιν αδείας

ΠΛΑΙΣΙΟ 12.5 Παράδειγμα συνδυασμού της ταξινόμησης (αναθεωρημένη) του Bloom με τους οκτώ τύπους νοημοσύνης του Gardner ως οδηγού για τον προσδιορισμό των προϊόντων των μαθητών σε μία ενότητα για τα θηλαστικά

Οι οκτώ τύποι νοημοσύνης	Θυμάμαι	Κατανοώ	Εφαρμόζω	Αναλύω	Αξιολογώ	Δημιουργώ
Γλωσσική	Ορίστε τον όρο «θηλαστικό» και δημιουργήστε έναν κατάλογο λέξεων με χαρακτηριστικά των θηλαστικών.	Βρείτε τρία παραδείγματα θηλαστικών και εξηγήστε γιατί υπάγονται στην κατηγορία.	Γράψτε ένα ποίημα, ένα παιχνίδι λέξεων ή μία έκθεση για ένα θηλαστικό της επιλογής σας.	Συγκρίνετε και αντιπαραβάλλετε ένα θηλαστικό με ένα άλλο ζώο (όχι θηλαστικό) της επιλογής σας.	Γράψτε μία ανασκόπηση για μία πηγή που διαβάσατε για να μάθετε για τα θηλαστικά.	Δημιουργήστε ένα νέο ζώο από ένα συνδυασμό άλλων (ή τελείως πρωτότυπο) που θα χαρακτηριζόταν θηλαστικό.
Λογικο-Μαθηματική	Απαριθμήστε τουλάχιστον πέντε κοινά γνωρίσματα όλων των θηλαστικών.	Βρείτε το μέσο βάρος και ύψος τουλάχιστον τριών διαφορετικών θηλαστικών.	Δείξτε, σε μία χρονογραμμή, το πρότυπο εξέλιξης ή ανάπτυξης ενός θηλαστικού της επιλογής σας.	Κάντε ένα ταξιδιωτικό πλάνο, που να περιλαμβάνει τον προϋπολογισμό, ο οποίος θα σας επιτρέψει να μελετήσετε ή να επισκεφτείτε ένα θηλαστικό της επιλογής σας σε μία άλλη χώρα.	Προσδιορίστε το «καλύτερο» θηλαστικό και εξηγήστε τι κατά τη γνώμη σας το καθιστά το καλύτερο. Ή προτείνετε βελτιώσεις ενός θηλαστικού. Να θυμηθείτε να εξηγήστε το γιατί.	Δημιουργήστε ένα μαθηματικό παιχνίδι με επίκεντρο ένα θηλαστικό της επιλογής σας. Ζητήστε την έγκριση του δασκάλου ΠΡΙΝ ξεκινήσετε.
Οπτική/Χωρική	Σχεδιάστε μία εικόνα ενός θηλαστικού της επιλογής σας. Απαριθμήστε τα χαρακτηριστικά που το καθιστούν θηλαστικό.	Φτιάξτε ένα κουίζ στον υπολογιστή για τα θηλαστικά. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε διαγράμματα από το διαδίκτυο.	Δημιουργήστε ένα φυλλάδιο που να διαφημίζει ένα θηλαστικό της επιλογής σας. Φροντίστε να εξηγήσετε γιατί αυτό το ζώο θα ήταν καλό κατοικίδιο.	Ερευνήστε ένα θηλαστικό της επιλογής σας. Παρουσιάστε τις πληροφορίες που θα βρείτε στην τάξη, χρησιμοποιώντας έναν πίνακα, ένα διόραμα ή άλλες ιδέες με τις οποίες συμφωνεί ο δάσκαλος.	Αξιολογήστε κριτικά ιστοσελίδες για ένα δεδομένο θηλαστικό. Εξηγήστε ποια είναι η περισσότερο/ λιγότερο χρήσιμη και γιατί.	Χτίστε τη δική σας γκαλερί, με επίκεντρο ένα θηλαστικό ή μία ομάδα θηλαστικών. Να είστε προετοιμασμένοι να παρουσιάσετε (και να εξηγήσετε αν είναι απαραίτητο) τη δουλειά σας στην τάξη.
Σωματική/Κινησιαθητική	Κατασκευάστε ένα ομοίωμα ενός θηλαστικού της επιλογής σας.	Απαριθμήστε θετικά και αρνητικά γνωρίσματα του να είσαι θηλαστικό. Εκδραματίστε τουλάχιστον ένα.	Μέσω χορού, αναπαραστήστε ένα θηλαστικό ή καλέστε ένα θηλαστικό σε βοήθεια ή για κάποιον άλλο λόγο	Κατασκευάστε μία ρουμπρίκα για να αξιολογήσετε την επίδοση ενός θηλαστικού σε μία δραστηριότητα, σε ένα παιχνίδι ή σε [illegible]	Αξιολογήστε την κατασκευή ενός δεδομένου θηλαστικού. Γιατί είναι φτιαγμένο έτσι;	Επινοήστε ένα άθλημα στο οποίο συμμετέχει ένα θηλαστικό της επιλογής σας. Εξηγήστε τους κανόνες και τον [illegible]

Εφαρμογή

- Αρχίζω με τη δημιουργία ενός ή δύο μαθησιακών κέντρων ή γωνιών στην τάξη.
- Συνυπογράφουμε μαθησιακά συμβόλαια
- Δε φοβόμαστε τα λάθη
- Δεν απογοητευόμαστε αν αυτό που σχεδιάσαμε δε λειτουργεί καλά
- Κατανοούμε ότι χρειάζεται χρόνος για να μάθουμε όλοι νέους τρόπους εργασίας

Προβληματισμός για τη ΔΔ

- Η εκμάθηση νέων διδακτικών μεθόδων χρειάζεται χρόνο για να κατανοηθούν και εφαρμοστούν.
- Ως πρώτο βήμα εφαρμόζουμε μία στρατηγική κάθε φορά. Στη συνέχεια προσθέτουμε μία άλλη κοκ
- Είναι συνδυασμός πολλών θεωριών και εκπαιδευτικών πρακτικών.
- Υπάρχει έλλειψη εμπειρικών δεδομένων.
- Απαιτείται περισσότερη διερεύνηση στο μέλλον για την αξία της ΔΔ.
- Η Tomlinson υποστηρίζει ότι είναι ένα «πολλά υποσχόμενο» μοντέλο (NCAC).
- Πολύ καλή ως θεωρία αλλά ανέφικτη με τις παρούσες συνθήκες εξαιτίας…
  - του «ασφυκτικού» κλειστού ΑΠΣ
  - του «απαράβατου» ωρολογίου προγράμματος
  - της ελλιπούς επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών
  - της έλλειψης ποικιλόμορφου υλικού

Είναι εφικτή η ΔΔ;

- Υπάρχουν δυσκολίες
- Είναι πρόκληση
- Καλές πρακτικές (Εμπέδωση, Ιστορία ΣΤ’, Smile)

Σε ποιους τομείς απαιτείται επιμόρφωση;

- Θεωρητικό πλαίσιο της ΔΔ
- Καλή γνωριμία μα τους μαθητές: Τρόπους διερεύνησης
  - της προϋπάρχουσας γνώσης - εμπειρίας,
  - των ενδιαφερόντων και
  - του μαθησιακού στιλ των μαθητών
- Η σημαντικότητα του μαθησιακού περιβάλλοντος
- Βασικοί στόχοι του ΑΠΣ κατά διδακτικό αντικείμενο
- Στρατηγικές μάθησης
- Σύγχρονες θεωρίες και μέθοδοι διδασκαλίας και μάθησης
- Πολλαπλή νοημοσύνη
- Ταξινομία στόχων του Bloom
- Η τέχνη της ερώτησης
- Βασικές αρχές διαπολιτισμικής εκπαίδευσης

Εμπόδια για τη ΔΔ

- Η παραδοσιακή μέθοδος διδασκαλίας.
- Η άνευ όρων παράδοση στις απαιτήσεις του ΑΠΣ.
- Διευθέτηση του χρόνου
- Η κατασκευή των Φύλλων Εργασίας, εκπαιδευτικού υλικού, οργάνωση της τάξης κλπ

Ατομικό Σχολείο (School of One)

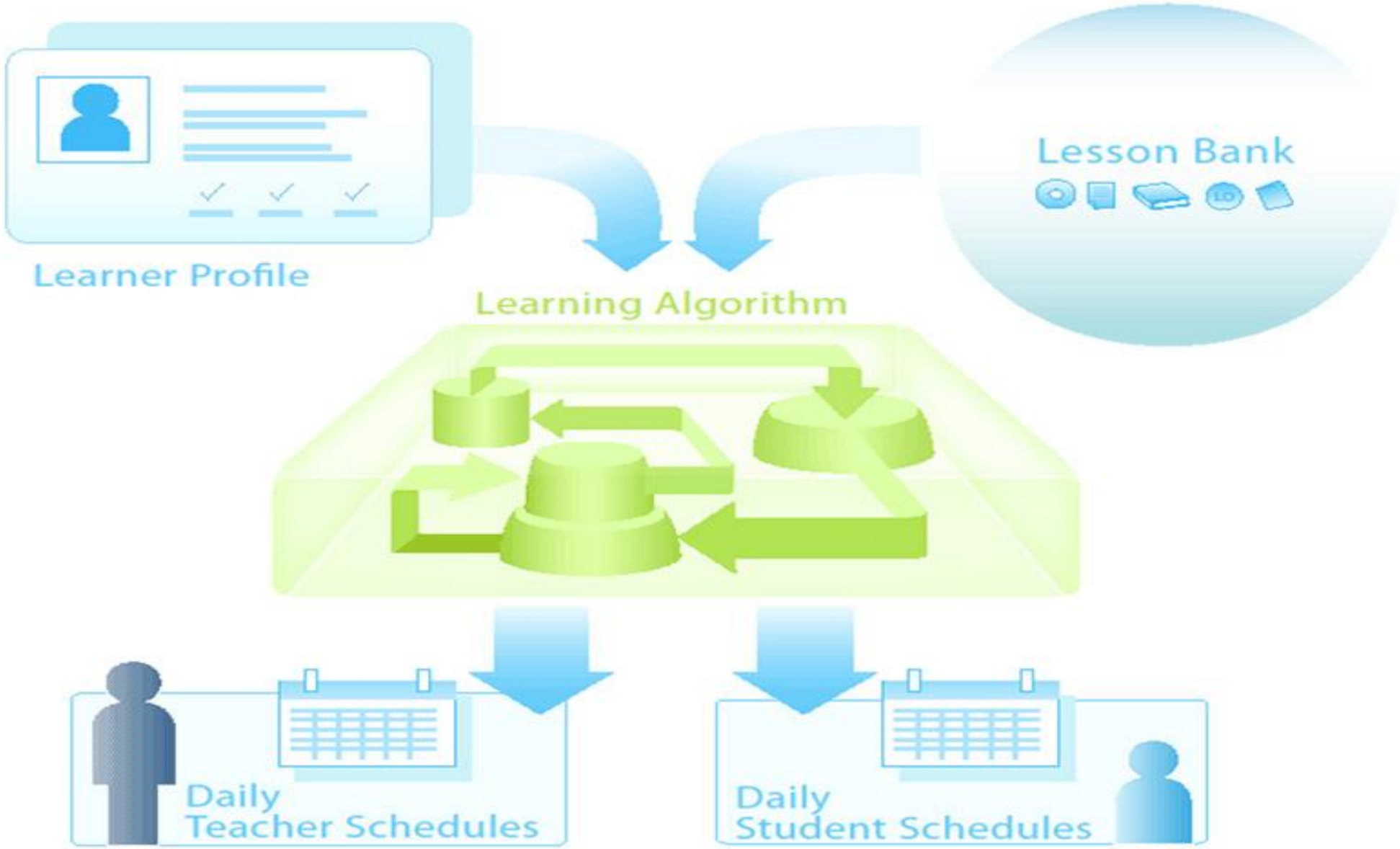

Σύγκριση αιθουσών διδ/λίας
(Tomlinson, 2004)

Παραδοσιακή

- Οι διαφορές των μαθητών αγνοούνται
- Η αξιολόγηση στο τέλος
- Στενή αντίληψη για νοημοσύνη
- Δε λαμβάνονται υπόψη τα ενδιαφέροντα
- Κυριαρχεί η κάλυψη της ύλης.
- Ανάθεση ίδιων εργασιών σε όλους
- Ο χρόνος καθορισμένος
- Ένα και μοναδικό βιβλίο για κάθε μάθημα
- Ίδια αξιολόγηση για όλους

Διαφοροποιημένη

- Οι διαφορές των μαθητών λαμβάνονται υπόψη στον προγραμματισμό
- Η αξιολόγηση συνεχής
- Πολλαπλές μορφές νοημοσύνης
- Μαθησιακές ευκαιρίες ανάλογα με τα ενδιαφέροντα
- Ανάθεση εναλλακτικών μορφών εργασίας
- Ευελιξία του χρόνου
- Πολλαπλό βιβλίο - υλικό
- Αξιολόγηση με πολλαπλούς τρόπους

- Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

alvanopoulos.mysch.gr

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Tomlinson, C. A. (2004). *Διαφοροποίηση της εργασίας στην αίθουσα διδασκαλίας*. Γρηγόρη.
- Παντελιάδου, Σ. (2008). *Διαφοροποιημένη Διδασκαλία*. Στο «Παντελιάδου και Αντωνίου (Επιμ.) *Διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές για μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες*». Βόλος, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής.
- Καρακίτσιος, Α., Ευκαρπίδης, Π. και Αναγνωστοπούλου, Ε. (Αχρον.) *Σχέδια διδασκαλίας και υποστηρικτικό υλικό για παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες*. ΠΙ. ΥΠΕΠΘ

- UNESCO, (2004). Changing Teaching Strategies Using Curriculum Differentiation to Respond to Students' diversity. Ανακτήθηκε από: http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001365/136583e.pdf
- Παντελιάδου, Σ. & Φιλιππάτου, Δ. (2013). (Επιμ.). *Διαφοροποιημένη Διδασκαλία: Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικές πρακτικές*. Αθήνα: Πεδίο.
- Κουτσελίνη-Ιωαννίδου, Μ. & Πυργιωτάκης, Ε. Ι. (2015). *Διαφοροποίηση της Διδασκαλίας και της Μάθησης*. Αθήνα: Πεδίο.
- Τζιβινίκου, Σ. (2015). *Μαθησιακές Δυσκολίες. Εκπαιδευτικές Παρεμβάσεις*.

Σχετικοί σύνδεσμοι

- Παντελιάδου Σουζάνα: Διαφοροποιημένη Διδασκαλία http://www.dailymotion.com/video/x2bgr6p
- Μουταβελής Αδριανός: Διαφοροποιημένη Διδασκαλία https://www.youtube.com/watch?v=yVzKq4waptw

- Διαφοροποίηση στα Μαθηματικά Γ' https://www.youtube.com/watch?v=Z8emfUcAuE0

- Σχεδιάζω για Όλους
- Καθολικός Σχεδιασμός (Universal Design for Learning)
- Νέο Πρόγραμμα Σπουδών στα Θρησκευτικά: http://www.iep.edu.gr/el/thriskeftika .